

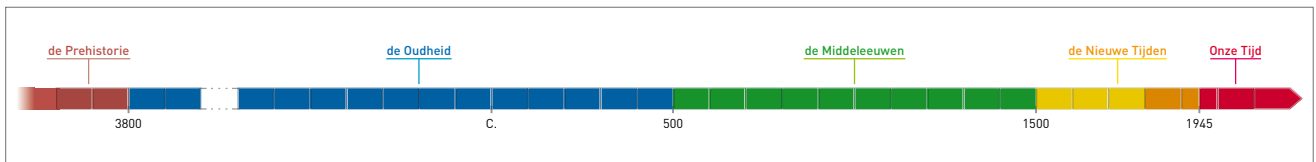
Les 1 Geschiedenis schrijven

Naam:

Klas:

voor OVSG en GO!

1 De tijdsband

2 Archeologen aan het werk

- Zoek op in je woordenboek en verklaar.

archeoloog: beoefenaar van de archeologie; oudheidkundige

archeologie: kennis en studie van de stoffelijke overblijfselen, de producten van kunst,

Lijkt het beroep van archeoloog jou iets? Waarom wel/niet? nijverheid uit het verleden

- Vul aan. De geschiedenis kunnen we opnieuw opbouwen met informatie uit

- bron 1: historische verhalen voorbeeld sagen, legendes, volksvertellingen
- bron 2: geschreven bronnen voorbeeld brieven, dagboeken, tekeningen ...
- bron 3: vondsten in de grond voorbeeld voorwerpen, gebouwen, afval ...

- Je bent archeoloog. Denk na: welke verklaring is het meest waarschijnlijk? Kruis aan.

- Het is niet makkelijk om informatie te vinden uit de Prehistorie/Oudste Tijden.

☒ Dat is ontzettend lang geleden. Er is al veel vernield of verloren gegaan.

☐ De eerste mensen stopten alles goed weg. Dat terugvinden is niet makkelijk.

- Op een bepaalde plaats vinden archeologen heel wat scherven en bewerkte stenen.

☒ Op die plaats woonden mensen voor een lange tijd samen. Wat we nu vinden, kan afval zijn.

☐ Op die plaats hebben mensen veel materiaal onder de grond gestopt om te bewaren.

3 Howard Carter, een beroemde archeoloog

Vul het schema aan.

Howard Carter

→ ontdekte het graf van Toetanchamon in 1922

→ zijn sponsor: Lord Carnarvon

→ meer dan 5000 waardevolle schatten

→ waaronder het gouden dodenmasker

→ gevolg: dankzij die vondsten kunnen wetenschappers het leven van de Egyptenaren heel nauwkeurig voorstellen

4 Wie heeft het geschreven?

Lees beide teksten over dezelfde historische gebeurtenis.

Rollo zit op een stuk rots naar de woeste zee te kijken. Hij weet even niet meer hoe hij zijn gezin moet onderhouden. Het eten raakt op, de grond is helemaal kapot. Nergens is er nog een stukje vruchtbare grond overgebleven. En de stam blijft maar groeien. Er zijn zo veel monden te voeden. De volgende morgen roept hij zijn mannen bijeen. Ze vertrekken bij het opkomen van de zon. Hun snek snijdt door het ijskoude water. Het wordt een moeilijke en gevaarlijke tocht. Wanneer ze eindelijk land in zicht krijgen, worden ze plots heel strijdvaardig. Rollo klimt als eerste van boord. Zijn krijgers volgen snel. Ze kunnen maar aan één ding denken, voedsel zoeken voor hun hongerige kinderen en vrouwen. Ginds, vlak voor de eerste bommenrij krijgen ze een dorp in het vizier. Ze besluiten meteen aan te vallen. Met enkel eten in hun gedachten slaan ze iedereen neer die hun pad kruist. Ze nemen alles mee wat ze kunnen dragen. Wie weerstand biedt, krijgt een dolk in zijn lijf! Euforisch vluchten ze weg, naar hun snek! Met al hun schatten varen ze weg, naar hun zieke en hongerige kinderen!

Deze getuigenis komt van een leider van een groep Noormannen

Samen met zijn vrienden speelt Conall in het bos. Ze leggen net de laatste hand aan hun kamp. Het ziet er echt prachtig uit! Opeens begint Brick, de sproetenkop, luidkeels te brullen. Conall snelt toe en samen met de andere jongens turen ze door de bladeren. In het water ligt een vreemd schip met een grote drakenkop op! Het ziet er angstaanjagend uit. De vreemde, behaarde mannen snellen naar hun dorp. Daar loopt Bredan, de vader van Brick. Hij wil vast de vreemden begroeten, maar de wildemannen doden hem met één snelle haal van hun zwaard. Brick schreeuwt het uit. Snel springen we op Brick om hem het zwijgen op te leggen. Die vechtersbazen mogen ons niet vinden. Stilzwijgend kijken we naar het bloedbad. Een paar vrouwen en kinderen kunnen ontsnappen en vluchten naar het bos. Verbaasd en niet-begrijpend vallen we neer. Zelfs nadat de aanval eindelijk voorbij is en de bullebakken verdwenen zijn, durven we onze schuilplaats niet te verlaten. Deze morgen nog vertrokken we welgezend voor een dagje plezier en nu hebben we niets meer om naar terug te keren. Op Bricks gezicht rolt een eenzame traan naar beneden.

Deze getuigenis komt van kinderen

Zo zie je maar, eenzelfde gebeurtenis kan op verschillende manieren bekeken worden!

- Welk feit is er in beide verhalen gebeurd? een groep Noormannen vallen een ander volk aan
- Hoe denken de Noormannen over de inval? Het is iets wat moest gebeuren. Anders hebben ze geen eten.
- Hoe denken de plaatselijke bewoners erover? Zij zien het als een gruwelijke roof- en moordtocht.

Even nadenken ...

Kruis aan: hoe zou die gebeurtenis in de Noorse geschiedenisboeken beschreven staan?

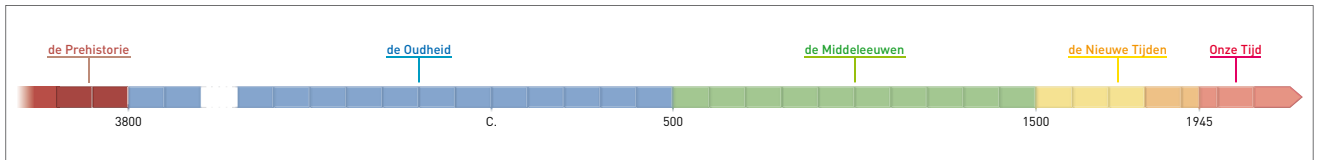
☐ als een strooptocht

☒ als een veroveringstocht

Werkkatern 5 BV of bekend in het verleden?

Les 2 Ken jij Lucy?

1 De tijdsband

2 Archeologische vondsten

Stel: een archeoloog vindt een stuk van een bewerkte steen. Waarvoor kan het gediend hebben?

- om vlees te snijden
- om iets op te graven
- om dierenhuiden te bewerken
- om een ander werktuig te maken

3 Lucy, een tussenstap op weg naar de mens

Vul het schema aan.

LUCY	
waar en wanneer gevonden?	30 november 1974, Hadar, Ethiopië
door wie?	archeologen Donald Johanson en Tom Gray
gegevens van het lichaam?	1,10 m groot en 28 kilo
ouderdom?	ongeveer 3,2 miljoen jaar oud
reden van haar naam?	genoemd naar het liedje 'Lucy in the sky with diamonds' dat ze vaak draaiden

Verklaar: Lucy was een aapmens.

Ze liep al rechtop als een mens, maar klom ook nog in bomen, zoals een aap.

4 Belangrijke gebeurtenissen op een rijtje

Vul het schema aan met gegevens en sleutelwoorden. Ontwerp voor elke rij een passend picto.

bv.

	picto	sleutelwoorden
Begin van de <u>mensheid</u>		- wanneer de eerste mensen opduiken - lange evolutie: mensapen → apen - 'homo habilis' zou eerste mens kunnen zijn
<u>ontdekking van het vuur</u>		toevallige ontdekking door een blikseminslag → voordelen: - <u>voedsel koken en roosteren</u> - <u>zich warm houden</u> - <u>verlichting</u> - <u>bescherming tegen wilde dieren</u>
Eerste nederzettingen rond 5000 v. C.		gevolgen: - voedselzoeker wordt <u>voedselproducent</u> - zwerver wordt <u>boer</u> - 'wilde dieren jagen' wordt <u>dieren temmen en kweken</u> - 'planten en vruchten zoeken' wordt <u>gewassen zaaien en oogsten</u>
Uitvinding eerste wiel <u>rond 3500</u> v. C.		Zonder wielen moet je alles <u>slepen</u> of <u>dragen</u> .
De uitvinding van het <u>schrift</u> <u>rond 3300</u> v. C.		Oorzaak: groepen werden groter, men moest dingen kunnen <u>noteren</u> . Gevolg: men bedacht een schrift: eerst <u>tekens</u> , later <u>letters</u> .
De uitvinding van het <u>ijzer</u> <u>rond 2000</u> v. C.		voordelen van ijzer: <u>komt veel meer voor</u> en <u>is sterker</u>

Even nadenken ...

Geef voor elke uitvinding een moderne toepassing.

bv.

vuur → kachel

nederzetting → stad

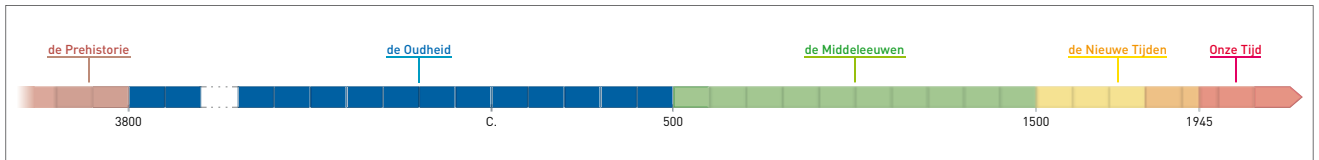
schrift → computer

wiel → auto

ijzer → tuinhek

1 De tijdsband

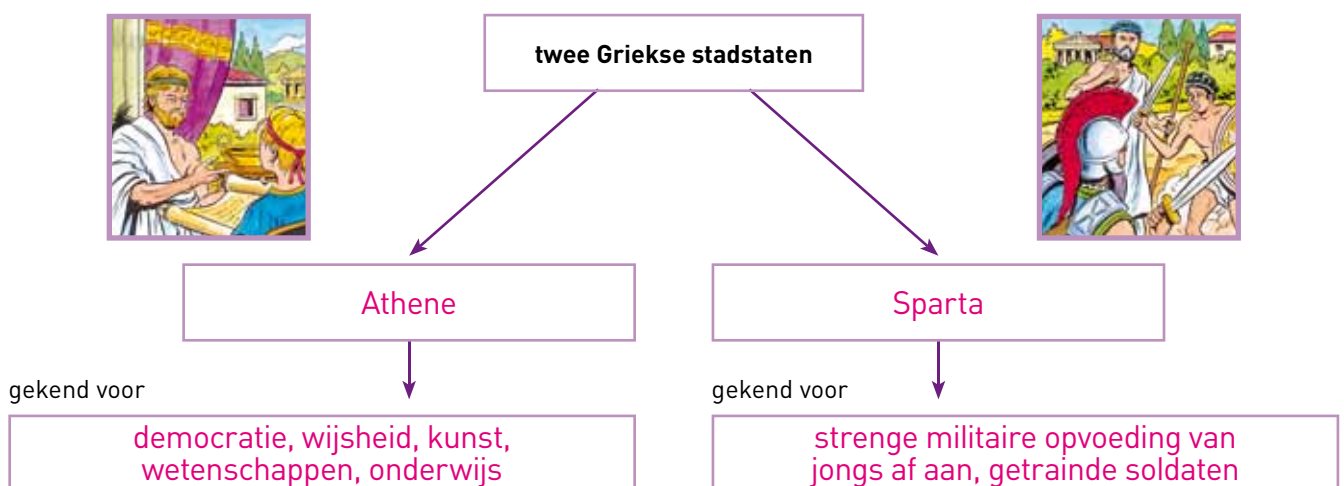
2 De troeven van de Grieken en de Romeinen

Waarvoor stonden ze bekend? Vul aan.

Grieken	Romeinen
grote filosofen	ingenieuze landbouwers
wetenschappers	knappe organisatoren
kunstenaars	een machtig leger

3 Athene en Sparta, een groot verschil

Vul aan met sleutelwoorden.

Lees het blad met de Spartaanse wetten. Stel dat je een twaalfjarige Spartaanse jongen was. Hoe zag je leven eruit? Schrijf drie zinnen.

bv. Ik verblijf tot mijn dertigste in een soldatenkamp.

Ik krijg er een harde en zware training om soldaat te worden.

Ik leer pijn te verdragen en te leven in barre omstandigheden.

4 Woorden van Griekse oorsprong

Zoek op in het woordenboek.

democratie → staatsvorm waarin het volk (door vertegenwoordigers) zichzelf regeert

bv. Leg nu uit met je eigen woorden. Democratie is een manier van regeren waarbij het bestuur van het land of gebied verkozen wordt door het volk zelf, dat zo zijn mening kan uiten.

5 Straffe mannen!

Stel een identiteitskaart op van deze straffe mannen. Noteer in sleutelwoorden op een blaadje de belangrijkste zaken. Maak daarna een passende schikking voor je identiteitskaart. Schrijf dan over in je werkkatern.

TIP: Denk aan wanneer en waar ze leefden, waarvoor ze bekend stonden, hoe ze stierven ...

Julius Caesar	Ambiorix
 - 100-44 v. C. - Romeinse rijk - veldheer en staatsman - verovering Gallië - rijk uitbreiden door oorlog - vermoord door politieke tegenstanders	 - 1e eeuw v. C. - onze streken - Eburonen - verslaat een Romeins legioen - vlucht bij een nieuwe Romeinse inval - standbeeld op de markt van Tongeren

6 Waar of niet waar?

Markeer de letter in de juiste kolom.

	waar	niet waar
1 Een ander woord voor deel van een leger is legioen.	T	E
2 In Sparta gingen de jongens op hun tien jaar naar de militaire school.	U	I
3 Alexander de Grote was een groot veroveraar.	B	F
4 Julius Caesar was naast veldheer ook een staatsman.	E	R
5 Ambiorix zorgde ervoor dat de Romeinen Gallië niet konden veroveren.	A	R

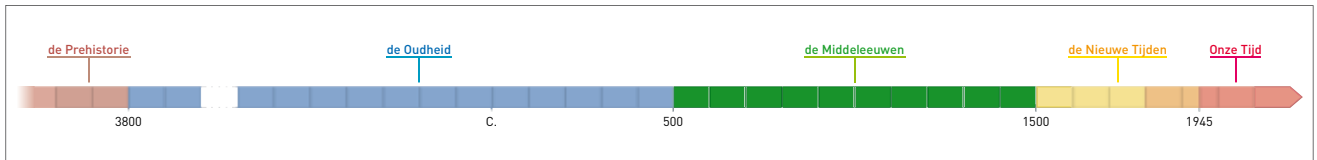
Rome ligt aan deze rivier: de Tiber. Zoek de rivier op in je atlas!

Even nadenken ...

Geef iets wat nu nog verwijst naar de cultuur van de

bv. - Grieken: democratie, de wetenschap
- Romeinen: gebouwen, bruggen, wegen, de jaarkalender

1 De tijdsband

2 Het begin en het einde

Vul aan tot een goede zin.

De Middeleeuwen beginnen rond 500 wanneer het Romeinse rijk uiteenvalt en Germaanse stammen onze streken binnenvallen.

De Middeleeuwen eindigen rond 1500 wanneer enkele uitvindingen het makkelijker maken om nieuwe gebieden te gaan ontdekken.

3 Clovis en Karel de Grote

Wat weet je over Clovis en Karel de Grote? Vul aan.

Clovis	Karel de Grote
- situering in de tijd: <u>465-511</u> - door de paus <u>gedoopt</u> - op zestienjarige leeftijd: <u>koning</u> 496 → bekering tot <u>christendom</u> reden: <u>steun van de Kerk</u>	- situering in de tijd: <u>742-814</u> - door de paus <u>tot keizer gekroond</u> - rijk verdeeld in <u>gauwen</u> bestuurd door een <u>graaf</u> - nieuw schrift, basis voor onze <u>drukletters</u>
Allebei waren ze grote <u>veroveraars</u> en hadden bij hun dood een groot rijk in Europa.	

4 Monogram

Karel de Grote had een eigen monogram.
Dat is een tekening die samengesteld is uit verschillende letters en dienst doet als handtekening.
Bij hem vormen de letters een kruis.
Wellicht omdat hij zo gelovig was.
Ontwerp je eigen monogram!

5 Schild en vriend, de Guldensporenslag!

Schrijf de volgende woorden onder het juiste wapenschild: Klauwaerts - Filips de Schone - ambachtslieden - Leliaerts - graaf van Vlaanderen - kooplieden - Franse koning - Gwijde van Dampierre
Kleur daarna de wapenschilden in de juiste kleuren. Zoek op!

Klauwaerts

ambachtslieden

graaf van Vlaanderen

Gwijde van Dampierre

Filips de Schone

Leliaerts

kooplieden

Franse koning

GULDENSPORENSLAG → 11 juli 1302

6 Wie deed wat?

Verbind.

Godfried van Bouillon	•	•	Hij riep de christenen op om te gaan vechten tegen de muzelmannen.
paus Urbanus II	•	•	Hij zou samen met zijn kompaan Pieter De Coninck een belangrijke rol hebben gespeeld in de Brugse Metten.
Jacob van Artevelde	•	•	Hij was een bekende kruisvaarder die het heilige Jeruzalem bevrijdde.
Jan Breydel	•	•	Hij was een rijke koopman die ervoor zorgde dat de Gentenaars tijdens de Honderdjarige Oorlog wol bleven krijgen om laken te maken.

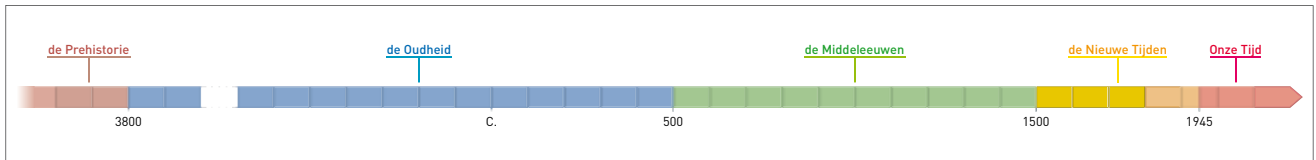
Even nadenken ...

De Vlaamse Gemeenschap heeft als officiële symbolen de Vlaamse Leeuw als vlag, 11 juli als feestdag, de Vlaamse Leeuw als volkslied en de IJzertoren als gedenkteken. Waarvoor is dat nodig? Noteer je mening in enkele sleutelwoorden.

Werkkatern 5 BV of bekend in het verleden?

Les 5 In het spoor van Columbus

1 De tijdsband

2 Een nieuwe historische periode

Markeer. Vul aan: welke uitvinding is de oorzaak van deze evolutie (= gevolgen)?

Nieuwe en veel krachtigere wapens veranderen de manier waarop oorlog wordt gevoerd. Burchten en zwaarden moeten het afleggen tegen kanonnen en geweren.	door de uitvinding van het <u>buskruit</u>
Nieuwe, overzeese landen worden ontdekt. De plaatselijke bevolking wordt verdrukt, maar nieuwe producten en grondstoffen worden naar Europa verscheept.	door de uitvinding van het <u>kompas</u> en <u>het karveel</u>
Ideeën en meningen raken makkelijker verspreid. Boeken moeten nu immers niet meer een voor een worden overgeschreven met de hand.	door de uitvinding van het <u>papier</u> en <u>de boekdrukkunst</u>

- Wij waren toen niet de slimsten van de klas. Zowel het kompas, het papier als het buskruit kwamen uit China.
- Nieuwe wapens, ontdekkingsreizen, paleizen ... dat alles kost handenvol geld. Enkel de rijke vorsten konden dat betalen door belastingen en inkomsten uit de nieuwe kolonies.

3 Ontdekkingsreizigers

Vul aan met Christoffel Columbus - Ferdinand Magelhaes - Vasco da Gama in de hokjes.
Beantwoord de vraag.

Ferdinand Magelhaes	Christoffel Columbus	Vasco da Gama
voer als eerste in 1519 helemaal rond de wereld. Jammer dat hij de reis zelf niet overleefde!	ontdekte Amerika in 1492. Hij noemde de bevolking 'indianen'.	voer rond Afrika en ontdekte zo in 1497 een nieuwe zeeroute naar Indië.
Wat bewees hij door zijn reis? <u>De aarde is bolvormig.</u>	Welk land dacht hij zelf te hebben ontdekt? <u>Indië</u>	Waarom konden ze niet over land naar het oosten? <u>Ze moesten te hoge taksen betalen onderweg.</u>

4 Kolonies

1 Zoek op in je woordenboek.

kolonie: wingewest buiten het eigen gebied van de natie gesticht om handel te drijven,
ongecultiveerd land te ontginnen enz.

2 Los dit kruiswoordraadsel op.

1 Het karveel was een nieuw type zeilschip met drie of vier masten.

2 Het was een strijd tussen de Europese landen om als eerste een nieuw gebied te ontdekken.

3 Christoffel Columbus ontdekte Amerika in 1492.

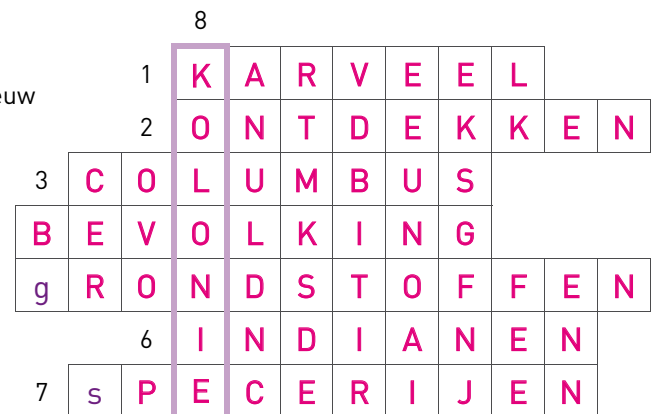
4 De plaatselijke bevolking kreeg het hard te verduren.

5 G rondstoffen zoals goud en zilver die ontdekkingsreizigers vonden, namen ze gewoon mee.

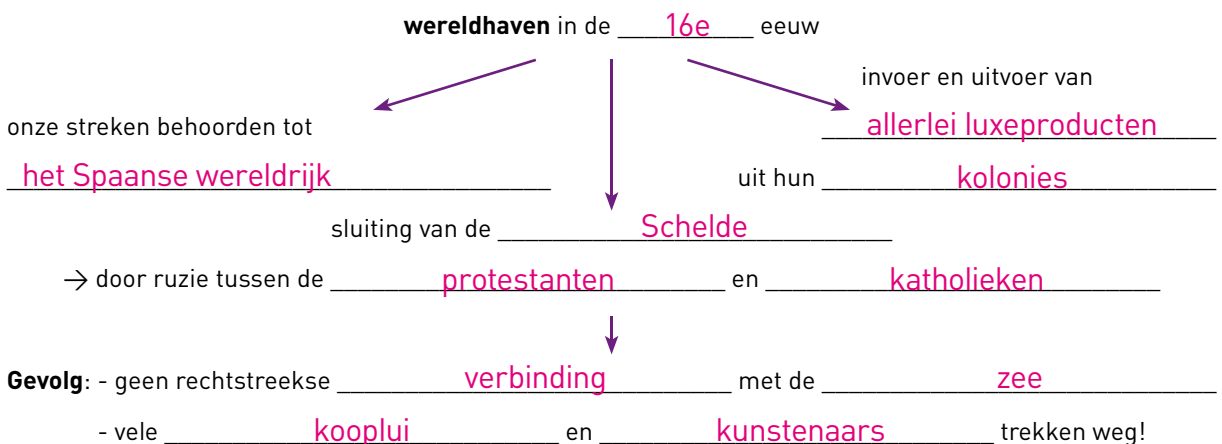
6 Columbus noemde de inwoners van Amerika indianen.

7 Nootmuskaat, peper, kaneel ... zijn s pecerijen.

8 Een gebied dat door veroveraars wordt ingelijfd en gebruikt, is een kolonie.

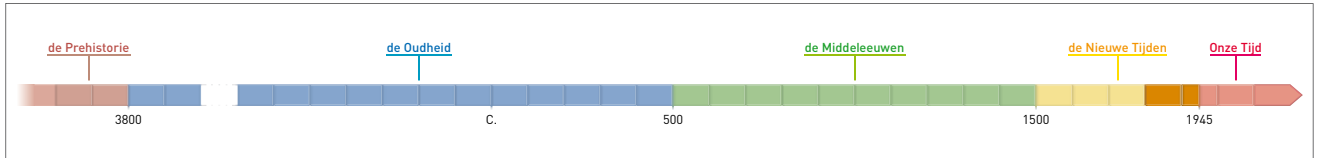
5 Antwerpen, een wereldhaven

Even nadenken ...

Keizer Karel was een belangrijke vorst. Wij hebben nu ook nog een koning.
Wat is er hetzelfde? Was is er anders? Noteer in enkele sleutelwoorden.

1 De tijdsband

2 Napoleon Bonaparte

bv. Napoleon was tegelijk goed en slecht voor onze streek. Geef van elk een voorbeeld.

Napoleon

+	wetboek, vaste maten, Antwerpse haven weer belangrijk gemaakt ...
-	Niet iedereen neemt de invoering van een officiële voor- en familienaam serieus, waardoor er nu nog gekke familienamen bestaan. Veel soldaten en burgers verliezen het leven tijdens zijn veroveringstochten of oorlogen.

3 België onafhankelijk!

Vul dit pijlenschema aan.

Willem I

Leopold I

4 Leopold II

Wat weet je over Leopold II? Geef een antwoord in een goedgebouwde zin.

Leopold II

- 1 Wanneer werd Leopold II koning?

Leopold II bestijgt de troon in 1865.

- 2 Wat wou hij graag hebben voor België?

Leopold II vindt het belangrijk dat België ook een kolonie krijgt.

- 3 Wie stuurde hij daarvoor op pad waar naartoe?

Hij stuurt Henry Stanley naar Congo in Afrika.

- 4 Wat gebeurde er in 1885? En in 1908?

In 1885 wordt Leopold II ook koning en eigenaar van Congo.

5 De Eerste Wereldoorlog of WO I

Markeer wat klopt, kruis aan of vul aan.

- Wat was de aanleiding tot de Eerste Wereldoorlog? De moord op de **Oostenrijkse**/Duitse kroonprins.
- Hoe raakte België betrokken bij WO I?
 - ☐ Er werd een Oostenrijkse prins vermoord.
 - ☐ Koning Albert I wilde zich mengen tussen de verschillende partijen.
 - ☒ Koning Albert I verbood de doorgang van Duitsland over ons grondgebied.
- Over de oorlog
 - De Duitse troepen vallen België binnen op **4 augustus**/september 1914.
 - In ons land worden de Duitsers tot staan gebracht aan de **Schelde**/**IJzer**.
 - WO I was vooral een **loopgravenoorlog**/tankoorlog.
 - Die oorlog was een echte uitputtingslag door **de koude**/het voedseltekort/**het water**/het ongedierte/de grote, afgelegde afstanden.
- Einde van WO I
 - wapenstilstand op **11 november 1918**
 - miljoenen mensen **dood** of **verminkt**
 - 1919: opstellen van Verdrag van **Versailles**
 - gevolg: Duitsland moest **oorlogsschade** betalen.

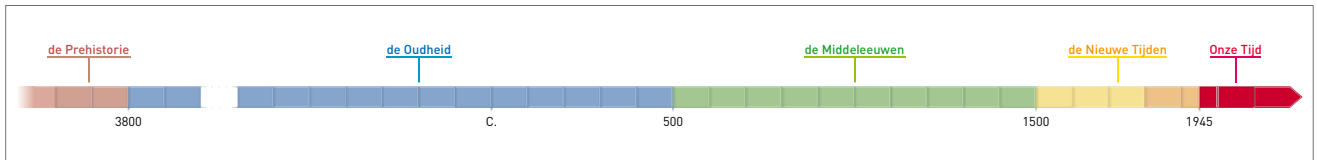

Even nadenken ...

Nooit eerder noemde men een oorlog een 'wereldoorlog'.

Vind je die naam terecht of niet? Noteer je mening in enkele sleutelwoorden.

1 De tijdsband

2 Tweede Wereldoorlog of WO II

Vul de tekst aan. Tip: gebruik je bronnenboek!

Tijdens de Tweede Wereldoorlog sneuvelen er bijna 55 miljoen mensen.

De oorlog barstte los, omdat Duitsland grote delen van Europa wou inlijven.

Adolf Hitler was de man achter die vreselijke oorlog.

Na de oorlog werd een verbond opgericht om oorlog te voorkomen: de Verenigde Naties.

In 1948 stelde die iets heel belangrijks op: de Verklaring van de Rechten van de Mens.

3 Na WO II: twee grootmachten

Zoek de woorden in het rooster en streep ze aan. Noteer ze.

1 Wat zijn die twee grootmachten? de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten

2 Welk politiek systeem was er in de Oostbloklanden? het communisme

3 Waarvoor stond het Westen? vrijheid

4 Beide landen waren heel vijandig.
Er ontstond een vreemd soort oorlog. Welke?
koude oorlog

5 Wat werd in 1961 opgericht? de muur van
Berlijn

6 Welke president zorgde ervoor dat landen in het oosten meer vrijheden kregen?
Michail Gorbatsjov

K	R	H	E	B	E	R	L	I	N	S
O	G	O	R	B	Y	T	S	E	N	T
U	D	V	R	I	J	H	E	I	D	A
D	W	I	J	T	S	A	Z	N	N	L
E	M	S	I	N	U	M	M	O	C	E
F	I	T	M	V	B	I	U	L	E	N
G	O	R	B	A	T	S	J	O	V	E
V	U	J	L	B	U	T	E	R	T	E
G	O	R	B	A	T	S	J	O	V	N
K	S	O	V	J	E	T	U	N	I	E

4 De Europese Unie

Vul het schema aan. Gebruik je atlas!

→ 1948: oprichting van de Benelux bestaande uit drie landen

België Nederland Luxemburg

→ aantal lidstaten in 2009: 27

→ Zoek tien namen van landen die nu lid zijn van de Europese Unie.

bv. België, Nederland, Luxemburg, Frankrijk, Duitsland, Verenigd Koninkrijk, Ierland, Spanje,
Portugal, Italië of Denemarken, Griekenland, Oostenrijk, Zweden, Finland, Cyprus, Tsjechië,
Estland, Letland, Litouwen, Hongarije, Malta, Polen, Slovenië, Slovakije, Bulgarije, Roemenië

→ belangrijke verwezenlijking in 2002: de invoering van de euro

5 De geschiedenis van nu!

Zoek het op.

1 Rusland en de VS zijn al lang niet meer de enige grootmachten.
Duid twee nieuwe aan op het kaartje.

2 Wat gebeurde er op 11 september 2001?

Er werd een aanslag gepleegd
op het WTC.

3 Met welke nieuwe vorm van oorlog voeren krijgen we vandaag te maken?

terrorisme

4 Op 4 november 2008 waren heel wat Amerikanen dolblij! Waarom?

Barack Obama wint de presidentsverkiezingen.

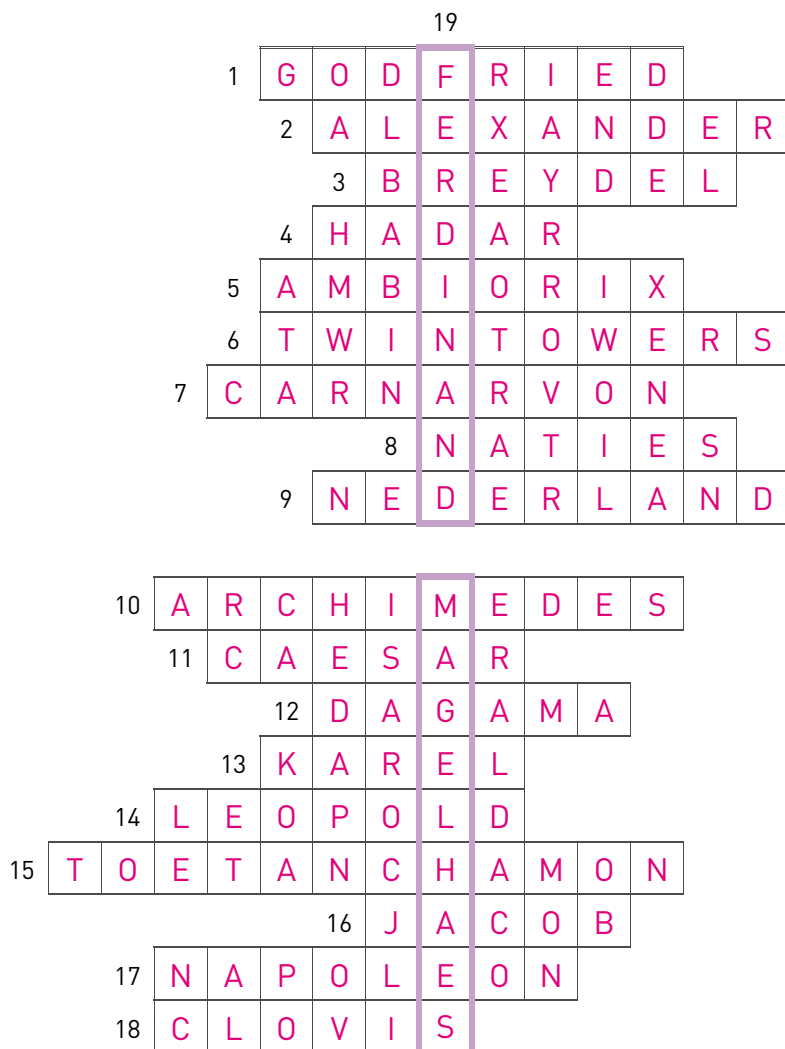
Even nadenken ... Jijzelf, president!

Zou 'president worden' iets voor jou zijn? Waarom wel of niet?

Stel dat je president van de wereld zou worden, wat zou je dan zeker veranderen?

Herhaling

De histo-quiz! Vul aan met de passende namen.

19 Wat heeft deze man gedaan dat de wereld veranderde?
Wanneer was dat?

Hij voer in 1519 helemaal de wereld rond.

Tot slot!

Welke historische figuren spreken je het meest aan?

Maak je eigen top 3!

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

- 1 In de elfde eeuw trok ... van Bouillon met zijn leger op naar Jeruzalem.
- 2 In de vierde eeuw v. C. veroverde ... de Grote grote delen van Azië.
- 3 Volgens de overlevering leidden Pieter de Coninck en Jan ... de opstand van de Brugse Metten.
- 4 In ... vonden archeologen een aapmens die ze 'Lucy' noemden.
- 5 ..., de leider van de Eburonen, lokte een Romeins legioen in de val.
- 6 De tweelingtorens of ... van New York werden in 2001 doelwit van een terroristische aanslag.
- 7 Lord ... sponsorde de zoektocht van Howard Carter.
- 8 Na WO II werden de Verenigde ... opgericht.
- 9 De Benelux verbond ons land, Luxemburg en
- 10 'Eureka!', riep de Griekse wetenschapper
- 11 ... kon niet echt lachen met de opstand van de 'Belgae', hij versloeg ze allemaal.
- 12 Vasco ... vond een nieuwe route naar Indië rond Afrika.
- 13 Zowel ... de Vijfde als ... de Grote waren keizers van een groot Europees rijk.
- 14 ... I was de eerste koning van België.
- 15 Carter vond in de Egyptische graftombe het dodenmasker van
- 16 ... van Artevelde verdedigde de Gentse wevers.
- 17 Klein van stuk maar heerser over een groot rijk, maar in Waterloo ging het fout voor
- 18 Toen ... zich in 496 liet dopen, volgden velen zijn voorbeeld.

Lees, markeer en kruis aan.

OK
Dit ken ik.
Dit begrijp ik.

1 Ik ken deze historische figuren en plaatsen. Ik kan zeggen of aanduiden waarom ze bekend zijn en in welke historische periode ze passen.

- de aapmens Lucy, de 'homo habilis'
- Sparta, Athene, Rome, Gallië, Belgica, Archimedes, Aristoteles, Julius Caesar, Ambiorix, Eburonen, Alexander de Grote
- Germanen, Clovis, Karel de Grote, Noormannen, Vikingen, Godfried van Bouillon, Guldensporenslag, Jan Breydel, Pieter de Coninck, Jacob van Artevelde
- Karel de Vijfde of keizer Karel, Christoffel Columbus, Vasco da Gama, Ferdinand Magelhaes
- Napoleon Bonaparte, Waterloo, Willem I, Leopold I en II, Albert I, Henry Stanley, Congo
- Adolf Hitler, Hiroshima, de muur van Berlijn, WTC New York, Barack Obama

Tip: Zoek op waar de figuren en plaatsen staan in het werkkatern of bronnenboek. Zorg dat je weet waarom ze belangrijk zijn en bij welke periode ze horen. Zeg of schrijf het op. Herhaal na een tijdje enkel die namen waarbij je de uitleg niet kon onthouden.

2 Ik ken de jaartallen en/of data van deze historische gebeurtenissen.

- het begin- en eindjaar van iedere historische periode
- 57 v. C.: Caesar veroverd onze streken (Gallië)
- 496: Clovis laat zich dopen
- 800: Karel de Grote laat zich tot keizer kronen
- 11 juli 1302: Guldensporenslag nabij Kortrijk
- 1492: Columbus ontdekt Amerika
- 1500: keizer Karel geboren in Gent
- 1831: Leopold I eerste koning van onafhankelijk België
- 1914-1918: Eerste Wereldoorlog (WO I)
- 1940-1945: Tweede Wereldoorlog (WO II)
- 11 september 2001: aanslag op het WTC New York

Tip: Schrijf de jaartallen in de ene kolom en de gebeurtenissen/periodes ernaast in een andere kolom. Gebruik een schuifblaadje. Bedek eerst de tweede kolom, dan de eerste. Noteer wat je blijft vergeten en oefen dat apart.

3 Ik kan van deze historische feiten in mijn eigen woorden uitleggen wat er gebeurde, in welke periode het gebeurde en waarom we het belangrijk vinden.

- de ontdekking van het vuur, het wiel, het schrift en het ijzer - de eerste nederzettingen - de stadstaat Athene met zijn filosofen en wetenschappers - het grote Romeinse rijk - Clovis wordt gedoopt - het rijk van Karel de Grote - de inval van de Noormannen	- de Guldensporenslag - de ontdekking van nieuwe kolonies - de uitvinding van papier, karveel en kompas, buskruit - het rijk van keizer Karel - het rijk van Napoleon Bonaparte - België onafhankelijk - Wereldoorlog I en II - de koude oorlog na WO II - de terroristische aanslag op het WTC
--	---

Tip: Bij deze vraag mag je straks je boeken gebruiken. Zorg dat je alles in het werkkatern en bronnenboek goed begrijpt. Oefen hoe je het met je eigen woorden zou uitleggen.

Wat ik moet **kennen**, moet ik eerst begrijpen en dan enkele keren opzeggen, opschrijven, tekenen ... tot ik het uit mijn hoofd ken. Dat wil zeggen: ik kan het opschrijven of zeggen zonder hulp. Dat is zo voor **1 en 2**.

Wat ik moet **kunnen**, moet ik vooral begrijpen. Dat wil zeggen: stel dat juf of meester iets vraagt dat daarop lijkt, dan kan ik dat oplossen. Dat is zo voor **3**.

Ik noteer wat ik nog niet begrijp en vraag het straks in de klas.